

Asia: VN/13118/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto säästöjen toteuttamistavoista

Säästöt kohdistuvat muun muassa seurantavelvoitteen, monialaisen kotoutumissuunnitelman, kotoutumisohjelman laatimisen ja kotoutumispalvelujen yhteistyöryhmän poisjättämiseen, mikä jättää

hyvin avoimeksi kotoutumislain muutoksen tarpeellisuuden ylipäänsä. Edellä mainittuja asiakirjoja

ja toimintatapoja on suunniteltu kunnissa pitkälle juuri asiakkaan näkökulmasta ja hyvin todennäköisesti osa kunnista hyödyntää asiakirjoja edelleen, sillä kotoutujan parhaaksi ne on nimenomaan

laadittu. Jo tässä vaiheessa Suomussalmen kunta toteaa, että säästöjen toteuttamistapa on varsin epälooginen, sillä vastaantulo normien purkamisessa (tärkeiden asiakirjojen vaatimuksen poistaminen) on varsin näennäistä suhteessa siihen, että suuria kustannuksia kunnille aiheutuu nimenomaan ohjauksesta ja neuvonnasta, kotoutumiskoulutuksesta ja yhteiskuntaorientaatiosta – ottaen

huomioon myös sen, että säästöjen toteuttamistapa erityisesti laskennallisen korvauksen leikkauksesta on ristiriidassa uusien lakien päätavoitteen eli työllistymisen edistämisen kanssa. Lähtökohtana kuntien kotoutumistoiminnan suunnittelulle on laadukas, kattava ja suunnitelmallinen kotoutumistyö ja siihen kytkeytyvät toimivat yhteistyörakenteet, jotka kaikki ovat osa kotoasiakkaan hyvää

kokemusta ja uuteen yhteiskuntaan integroitumista.

Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)

Säästöjen toteuttamistapa on hyvin pitkälti alle 7-vuotiaiden laskennallisen korvauksen määrän pienentäminen ennakoon suunnitellusta, mikä on ristiriidassa uuden kotouttamis- ja te-palvelulain

tavoitteista saada maahanmuuttajataustaiset siirtymään työelämään tai esimerkiksi opiskelujen pariin mahdollisimman pian. On erittäin tärkeä muistaa se, että laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut ja

kotoutumisen tuki varhaiskasvatuspalveluissa sekä esiopetuksessa ovat osa kannustinta maahanmuuttajien työelämään siirtymisessä. Suomussalmen kunta on huolissaan tästä ristiriidasta, sillä

uusien lakien tuomat vaatimukset kuormittavat myös sivistyspalveluita ja kotoutumisen tukea näissä palveluissa, vaikka leikkauksen perusteluna esitetyt suorat kotolain vaatimukset eivät laissa kirjaimellisesti tuohon ikäluokkaan osukaan, jos vaatimus perheen kotoutumissuunnitelmasta poistuu. Lisäksi on muistettava se seikka, että alle 7-vuotiaiden ja heidän perheidensä osalta perhe voi

vaatia paljonkin ohjausta ja neuvontaa niin laki-, tuki- kuin harrastusasioihin liittyen. Suomussalmen kunnan huolena on, että tosiasiallinen ja kokonaisvaltainen kotoutumistyö kärsii leikkauksista,

minkä lisäksi leikkauksen suuruus kohderyhmä nähden on haastaa kotoutumis- ja te-palvelulain ydintavoitteita.

Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälistä (normin purku)

Tässäkin yhteydessä Suomussalmen kunta toteaa, että säästöjen toteuttamistapa on varsin epälooginen, sillä vastaantulo normien purkamisessa (tärkeiden kotoutumista tukevien asiakirjojen

vaatimuksen poistaminen) on varsin näennäistä suhteessa siihen, että iso osa kustannuksista kunnille aiheutuu nimenomaan ohjauksesta ja neuvonnasta, kotoutumiskoulutuksesta ja yhteiskuntaorientaatiosta, joiden hoitamista ja suunnitelmallista toteutusta osaltaan tällä hetkellä vielä vaatimuksena olevat asiakirjat olisivat tukeneet. Vielä huolestuttavampaa on aiemmin mainittu seikka

siitä, että usein alle 7-vuotiaille tarjottavat palvelut ja kotoutumisen tuki ovat merkittävässä roolissa

maahanmuuttajan työllistymisen kanssa, joten ainakin muutos näin merkittävällä tasolla voi vaarantaa työllisyyden edistämiseksi tehtävän kotoutumistyön vaikutukset. Jos kotoutumistyön yhteistyötä ei dokumentoida millään tavalla tai kotoutumista tukevaa monialaista yhteistyöryhmää ei ole,

on vaarana se, että syntyy päällekkäisiä toimintoja ja tietokatkoksia, jotka tosiasiallisesti haittaavat kotoutumisen prosesseja ja voivat jopa lisätä kustannuksia pitkällä aikavälillä myös yhteiskunnallisesti katsoen.

Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)

Tärkeää on myös huomioida, että kunnat yhteistyökumppaneineen ovat tähän mennessä nähneet

valtavan vaivan kotoutumisasiakirjojen laadinnassa ja yhteistyömallien luomisessa työllisyysalueiden ja muiden kotopalveluita tuottavien toimijoiden kesken, kuten tässä vaiheessa valmistelua onkin hyvä ollut jo tehdä. Hallinnollisten tehtävien keventäminen voi tuoda säästöjä, mutta kuten aiemminkin jo mainittua, se on ristiriidassa lakien tavoitteiden kanssa, etenkin kun kokonaisuutos työllisyyspalvelujen siirtymisestä tuo muuten valtavat kustannukset kunnille. Tässäkin yhteydessä esillä on huoli siitä, että kunnan velvoitteiden keventäminen ja osaltaan poistaminen voivat pitkällä aikavälillä lisätä kustannuksia tai ainakin kotoutumistoiminnan tehottomuutta sekä sirpaleisuutta.

Niemelä Anniina

Suomussalmen kunta - Suomussalmen kunnanhallitus 22.10.2024 § 186